СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 197. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 25-го серпня 1938. No. 197. Jersey City, N. J., Thursday, August 25, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ПРОТИ ГОЛОСУВАННЯ РЕПУБЛИКАНЦІВ НА ДЕМОКРАТІВ

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт виступив з публичним закликом до членів Републиканської Партії не голосувати при правиборах на членів Демократичної Партії.

Він каже, що таке голосування противиться політичній моралі та віддає вибір кандидатів старій конвенційній системі, опанованій політичними босами.

Справа стала питанням великої практичної ваги при теперішніх виборах, у котрих члени Републиканської Партії часто голосують при правиборах як члени Демократичної Партії.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЯСНЯЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ ДО ЗАКОНУ ВАГНЕРА.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — У розмові з ґазетярами президент Рузвелт заявив, що він справді мав з Вилиємом Ґріном, предсідником Американської Федерації Праці, розмову про закон про робітничі відносини і що підчас розмови погодився засадничо на думку Ґріна, що закон потребує певної модифікації.

Одначе, президент додав, у розмові зовсім не було сказано, яких саме змін цей закон потребує.

ВІДБУВАЮТЬ ВАЖНУ СТЕЙТОВУ КОНВЕНЦІЮ.

БОФАЛО (Ню Йорк). — Тут відкрито річну конвенцію Федерації Праці стейту Ню Йорк.

Конвенція відразу порушила низку політичних справ. Піж промовцями, що зложили їй свої привіти, були ґубернатор Лемен і сенатор Вагнер. Оба вони говорили про потребу „промислового миру" й кооперації між підпр. ммями й робітниками. Інші бесідники виступали між іншим з гострою критикою Американської Партії Праці, що старається втягнути робітничі юнії в чисто політичну акцію проти традиційної політики Американської Федерації Праці держатися від неї осторонь.

ЗАКИДАЮТЬ ЗАРЯДОВІ ВЯЗНИЦІ ЗВАРЕННЯ ВЯЗНІВ НА СМЕРТЬ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Заряд філядельфійської повітової вязниці в Гомзбурґу дозволив розслідникам зайти до вязниці й розслідити причини смерти 4 вязнів, котрих тіла знайдено оноді в окремих вязничних камерах. Розслідники кажуть, що вязні згинули через те, що вязничі сторожі замкнули їх у кімнатах в удушливій горячі без доступу повітря.

Головний суддя карного суду візвав велику лаву до розсліду смертей та потягнення до судової відповідальности винуваті особи.

РОЗКРИВАЮТЬ ЗВЯЗКИ МІЖ РЕКЕТІРАМИ Й СУДАМИ.

НЮ ЙОРК. — На розправі проти Джеймса Гайнса, окружного провідника Тамані Голу, котрого судять за участь у льотерійнім рекеті, зізнав Джордж Вейнберґ, член шайки Шулца, що льотерійний рекет приносив рекетірам коло 20 міліонів долярів на рік, Вейнберґ, член шайки Доча Шульца, що льотерийний рекет приносив рекетірам коло $20,000,000 на рік, з суддями.

За свою „роботу" коло „фіксування" справ Вайнберг брав від шайки 750 долярів тижневої заплати. Свідок згадав поіменно двох суддів.

ПРОФЕСОРИ РОЗКРИВАЮТЬ ШИРЕННЯ КОМУНІЗМУ В КОЛЕҐІЇ.

ВАШИНГТОН. — Едвард Фенлон, професор філософії в Бруклинській Колеґії, та Ерл Мартин голова біольоґічного факультету тої колеґії, виступали перед конґресовим комітетом Даєса з зізнаннями, що в цій колеґії, удержуваній міськими фондами, шириться комуністична пропаганда. Казали, що в колеґії є коло 11,000 студентів, а комуністів є вже майже 1,000. Вони ведуть живу пропаганду й видають ґазету „Стеф". Деякі професори колеґії теж симпатизують з комунізмом. Це, мовляв, відбиваться шкідливо на професорському зборі.

Ордвей Тід, предсідник ради вищого шкільництва, що править міськими колеґіями, виступив у Ню Йорку з публичною заявою, в котрій признає, що в колеґії є й професори з комуністичними симпатіями, але, мовляв, це їх приватна справа: заряд не може виступати проти вчителя-комуніста, як він не „кольорує" своїх викладів комунізмом.

СМЕРТЬ ВІДОМОГО ЛЕТУНА.

ІСТ АВРОРА (Ню Йорк). — Підчас летничого випадку згинув тут широко відомий військовий летун Френк Гоз, звісний зо своїх скорих летів.

Гоз згинув підчас несподіваного випадку, в котрім він зовсім не пробував летіти скоро. Підчас випадку його літак займився і його витягнено з вогню тяжко попеченого. Умер незадовго в шпиталі.

СНІГ У СЕРПНІ.

Чи бачили коли сніг у серпні? Ось вам справня сніжниця, і то не в підбігунових околицях, але в Англії. Там шаліла кілька днів буря, що скінчилася сніжницею. На світлині мешканці Йоркширу відкидають сніг, дві стопи заглибшки, від авта.

КОСЯТЬ КОСАМИ, БО МАШИНИ ПОНИЩЕНІ.

Большевицька преса пише, що селянство страшенно невдоволене з машин. В колхозі „Серп і Молот" у ленінградським районі селяни косятьковжитку. Косарки мали скосити 2 га сіножати денно. Тимчасом селяни більше косять косами, ніж косарками. Тому, що за невиконання на час робіт спадають на селян гострі кари, селяни бороняться перед уживанням машин, що припізнюють працю на полі, заміць її приспішити.

ДІВЧИНКА ЗОВСІМ ЗДИЧІЛА В ЛІСІ МІЖ МЕДВЕДЯМИ.

Турецька преса повідомляє, що в лісах Бруса вдалося ловцям віднайти дівчинку у віці 12—13 років, що її схопили медведі ще дволітньою дитиною. Дівчину примістили у шпиталі в Бакіркосі над Босфором під обсервацією лікарів - психіятрів. Дівчина кидається на людей, драпає, кусає, бурмоче мов медвідь. В перших днях свого побуту у шпиталі дівчина, замісць митися, облизувалася мов звіря. Наслідком десятилітнього життя між дикими звірятами дівчина є ненормальною і лікарі не мають надії вилікувати її. Ловці, які її зловили, оповідають, що вона зробила на них підчас схоплення страшне враження. Була зовсім нага, її тіло було покрите шерстю, волосся довге на метер, нігті дуже довгі і закривлені.

ЖАХЛИВА СМЕРТЬ КОНЕЙ У ГОРЯЧОМУ АСФАЛЬТІ.

Підчас направи дороги з Непомерк до Трестіч (у ЧСР) на коней, запряжених до кітла з асфальтом, впала дрібка горівого асфальту. Коні сполошилися, кинулися в бік і впали до глибокого рова разом з возом-кітлом, звідки розлилася на коней горіюча асфальтова рідина. Хоч як намагався ратувати коней візник, що сам тяжко попарився в лице й руки, або коні згинули в жахливих муках. Асфальт спричинив пожежу придорожних дерев, що згоріли на довжині 200 м. по обох боках дороги.

НЕСПОДІВАНКИ В ПАРИЗЬКІЙ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ.

Паризька Академія Мистецтв призначе що року великі нагороди т. зв. „римські" за найкращі праці на загально завдану тему для своїх слухачів. Цього року дістав таку нагороду 26-літній Анрі Жан Бернад за працю з архітектури і 29-літній Еліо за працю із ґравюри. Ця друга нагорода викликала збірний протест студентів, які обвинувачували професорів, що нагородили „плягіятора. А саме в салях Академії висить на стіні колись (1894 р.) нагороджений такою самою нагородою малюнок Дешено з тою самою темою — „Юдита показує народові відрізану голову Гольоферна". Товариші Еліо твердять, що він попросту позичив собі найважніші мотиви з того твору. Але професори є іншої думки і не називають доброго впливу „плягіятом". Еліо, згідно з умовою конкурсу, поїде на рік до Риму, де у славній віллі, призначеній для лавреатів конкурсу, зможе завдяки великій стипендії спокійно працювати. Разом з ним поїдуть теж дві молоді жінки — Рафін, що дістала другу нагороду ґравюри, і справжня лавреатка, 25-літня Маделена Лявентір, що дістала велику нагороду за найкращий образ. Це подія рідка. Лявентір маленька, непоказна дівчина, донька паризького купця. Її товариші, згідно із принятим звичаєм, скупали її на подвірю у великому басені.

ДОКТОР ФІЛЬОСОФІЇ НОЧУЄ ПІД МОСТОМ.

У Кракові під мостом на вул. Величківській знайшли з потовченою ногою 77-літнього старушка. Виявилося, що це доктор фільософії й бувший професор гімназії св. Яцка в Кракові, Єжи Гедройць. Він вихав свого часу до Босни й Герцеговини й довший час перебував у Сараєві. Опісля вернувся до Польщі, де заробляв лекціями. Тепер не мав даху над головою й живився відпадками. Рятункове Поготівля примістило нещасного в Заведенні братів альбертинів. Польська преса наклике бувших вихованців проф. Гедройця, щоб не дали йому померти з голоду й холоду.

ГРІМ УБИВ ДВІ ЖІНКИ НА ПОЛІССІ.

В громаді Леликів, повіт Кобринь, на просторі 1 квадр. км. упав ґрад у виді куснів леду, що досягали пів кґ. ваги. Від удару громом убиті дві жінки й кілька корів. У смузі, що над нею пройшла градова буря, збіжжя зовсім знищене.

НЕВІДОМИЙ ШОФЕР ПЕРЕЇХАВ ЧОЛОВІКА И ПРИВІЗ ТРУПА ДО ЛІЧНИЦІ.

У Замості невідомий шофер привіз до лічниці мертвого чоловіка, переїханого його самоходом. Заки звернулися до шофера по ближчі інформації, шофера вже не було.

ЖАХЛИВИЙ КІНЕЦЬ БУВШОГО ПРОФЕСОРА КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

У рафінерії „Нафта" в Дрогобичі працював як помічник машиніста еміґрант з Наддніпрянської України, інж. Михайло Миронів, бувший професор хемії в київському університеті. Втікши перед большевицьким терором, Миронів перебував 18 літ на згаданій підрядній посаді. Крім нужди, в яку він попав, постигли його ще й родинні клопоти. М. і. покинула його жінка з дитиною. Недавно Миронів кинувся у Дрогобичі під поїзд, що їхав з Борислава, і згинув на місці.

ПРОДАЛА ДИТИНУ.

Марія Ґавроньска з Ґромніка, пов. Тарнів, продала свою нешлюбну донечку циганам за одного злотого і курку. Її арештували, дитину дали до захисту.

ЧОГО ВОНИ ХОТІЛИ!

Львівський „Дзєннік Польскі" видвигає від якогось часу на своїх сторінках справу змісту українського календаря й азбуки. Поминувши все те, що ця справа є — поправді говорячи — внутрішня українська й „Дзєннік Польскі" не повинен тут забирати великого слова, з писання „Дзєнніка Польского" зробила аґенція „Ехо" в Варшаві великий дзвін. Її апетит немалий. „Ехо" бажає, щоб уряд Польщі завів примусово однородний календар і давав дозвіл друкувати українські книжки тільки латинкою!

СВЯТО "ПРОСВІТИ" В УКРАЇНСЬКІМ СЕЛІ

ЛЬВІВ. — Читальні в камінецькому повіті влаштовують ювилейні свята з нагоди 70-ліття існування „Просвіти" в Сільці Беньковім. У згаданім Сільці відбулося також величаве свято, в якому взяли участь чотири тисячі селян. Свято почалося Службою Божою, що її відправив при співучасті чотирьох інших священиків о. Мурович з Нестанич. По Службі Божій мав відбутися похід на площу, але влада його заборонила. Поліція теж звеліла зняти хоругви з читальні. Сама академія відбулася під голим небом. Відкрив її вступним словом о. сов. Пелех, парох Сільця і голова місцевої читальні. Низку просвітянських пісень відспівав добре вишколений хор з Сільця. Ідеольогічний реферат про „Просвіту" виголосив адв. д-р П. Мінко. В програму свята входили ще гагілки, виведені Ольгою Березіцькою і членами читальні з Язениці Руської, а також ритмічні вправи під проводом місцевої садівниці. На святі було багато представників інших українських інституцій.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА УКРАЇНСЬКУ ДІТВОРУ.

ЛЬВІВ. — Дня 31 липня ц. р. українські громадяни влаштували в селі Угерцях Мінаральних „День хліборобського вишколу молоді". На це свято покликано теж дітей з інших сіл, які мали явитись на ньому в організованому порядку. Та коли українські діти, в числі 50, з села Бересці пустилися в дорогу до Угерець, їх по дорозі напали люди з села Мичківці, що саме поверталися з польського костела. Зо словами „біць, вимордоваць українцуф! Ми їм дами ту будоваць Украінен!" — ті польські „побожні" парохіяни почали бити коломи і камінням дітей та їх опікунів. У той спосіб вони тяжко побили опікунів, а також кільканадцять дітей. Деяким треба було зараз дати лікарську поміч.

ПРИХИЛЬНІ ЗГАДКИ ПРО УКРАЇНУ.

ЛОНДОН. — Вийшло чергове число квартальника „Ди Контемпорері Ровю", на осінь, що виходить у Лондоні під редакцією Лянсельота Лотона. Як у попередніх числах, так і в останнім є кілька прихильних статей про Україну. В редакційній статті п. Л. Лотон говорить, що „українська справа, це справедлива справа і вона знайшла в Англії багато прихильників, але ніхто на лондонському грунті як слід не представляє української справи". На адресу українців він говорить чимало комплиментів; говорить, що вони розумні, здібні, що мають глибоке мистецьке почуття, тільки не мають належного проводу; брак його, мовляв, у Лондоні.

ПОЛІТИЧНІ МАНЕВРУВАННЯ УГОРЩИНИ.

БУДАПЕШТ. — Угорська політика пустилася тепер на відважні кроки й у висліді в останніх днях осягнула поважні успіхи. Реґент Горті поїхав до Берліну, де німці його дуже приязно витали. Вони сподівалися тісного договору з Угорщиною і співпраці в заграничній політиці. Та рівночасно з тим угорські політики удалися до Югославії, де зіхалися представники малої антанти, себто Чехословаччини, Румунії і Югославії. На тім зїзді представники малої антанти старалися перетягнути Угорщину на свій бік ріжними уступками. Вони погодилися на зброєння Угорщини, а в слід за тим угорські представники підписали з ними акт неаґресії. Тим Угорщина підкреслила, що не думає наосліп слідувати за німцями, а буде вести свою власну політику, вдержуючи з усіми дружні відносини.

СТРАХ ЧЕХІВ.

ПРАГА. — Чеський уряд видав розпорядок, на основі якого всі чеські громадяни, які перебувають на пограниччях біля Німеччини, могтимуть безплатно висилати до міністерства війни телеграми, коли побачать, що десь над границею переїхав ворожий літак, чи перейшли відділи ворожого війська. Така телеграма буде відразу переслана там, де треба, і не треба буде за неї платити.

АНГЛІЯ ВІДСУВАЄ СПРАВУ ЕСПАНІЇ.

ЛОНДОН. — Хоч відмовна відповідь ген. Франка, щоб він відправив чужих добровольців, справила чимало прикрости англійському урядові, то проте він думає ту справу тепер не роздмухувати, тільки всю увагу скупчити на Чехословаччині і Німеччині, де кожної хвилі може повстати вибух. Супроти цього, щоб відложити еспанську справу на задне місце, на неозначений час, англійський уряд післав до Франка запит, „чи направду Франко не думає висилати чужих добровольців, чи може він ще справи ще не рішив і ще раз візьме її під увагу".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛИШЕ З ПЛЕЧЕЙ НЕ ЗЛІЗУТЬ

Подорожні по советській Росії підносять зовсім мимоходом, часто навіть не здаючи собі справи з ваги й внутрішнього значення своїх помічень, факти, що кидають дуже маркантне світло на відношення советської Росії до України.

Це відношення характеризують, наприклад, дуже добре такі на перший погляд зовсім невинні появи, як театральні вистави.

Ставили, а може ще й досі ставлять, у Києві оперу Чайковського „Мазепу", у відповідному спрепарованні державних письмак. У тій опері малюється Мазепу, провідника українського руху за відірвання від Москви, не лише як зрадника Москви, але як запроданця власного народу та людину, ласу на гроші.

Ціль такої вистави ясна. Коли Чайковський писав свою оперу, він мав на цілі представити українського гетьмана як „ізменніка (зрадника) царя й отечества". Коли большевики виставили того „Мазепу", то очевидно вони мають передовсім ціль зогидити українського бунтаря проти царату. Колиж вони пішли ще далі цареславної пропаґанди та до вже й так темних красок, ужитих для змалювання гетьмана, додали ще чорнішої краски, то цим вони виказали своє безмежне бажання зогидити не лише особу гетьмана, але й увесь рух за відірвання від Московщини.

Проклинала колись московська православна церква Мазепу кожного року, і це помірковані люди вважали вершком зловживання церкви для імперіялістичних цілей. Нині нова московська влада не має вже своєї церкви, але вона з тою самою ціллю з такою безсоромністю знов уживає театральної штуки.

Кажуть залюбки московські аґенти, що Мазепа був шляхтич, представник дворянства, шляхетчини, і тому большевики, як представники панування пролетаріяту, мусять проти нього виступати. Та цьому аргументові самі большевики завдають брехню, бо в той самий час, як у Києві в одному театрі ставили цього "Мазепу", в іншому йшла московська песа „Суворов", у котрій російські царські ґенерали, Суворов, Баґратіон і Милорадович, як звичайно, всі дворяни, зображені як „герої-визвольники великого російського народу", що розбили могутнього „інтервента", французького цісаря Наполеона.

У цей спосіб большевицька влада показала на живих прикладах для всіх, що мають очі, щоби бачити, як вона ставиться до інвазії москалів в Україні, а як до інвазії французів у Росії. Як вона відноситься до українського дворянина, що в обороні власного краю воює проти московського царя, а як відноситься до московського дворянина, що в обороні власної держави воює проти французького цісаря.

Такими двома виставами большевицький уряд показав як на долоні, що у відношенні до українців московський большевицький уряд продовжує стару царську політику.

НЕЧУВАНИЙ ТЕРОР ЛЯЦЬКИХ ОКУПАНТІВ

Як це вже читачі „Свободи" знають з цілої низки статтей на цю тему в нашому журналі за останній час, іде під теперішню хвилю на всіх українських землях під Польщею такий нечуваний терор проти всього, що українське, що стан, витворений ним у Галичині, на Волині, на Поліссі і на білоруських землях можна назвати сміло станом **постійної пацифікації.** Поодинокі акти цього терору довершують там ляхи просто з безпримірним цинізмом і мов на глум усьому культурному світові. І звертаються вони проти найкардинальніших основ та чинників усього культурно-національного життя українського народу на польській займанщині. В таких застрашальних розмірах, що властиво нема вже ніякої ділянки нашого життя і творчости, яка нині ляцьким ворогом не була б загрожена катастрофально. Починаючи ось від церкви, а кінчаючи всіми галузями господарського життя нашої нації, скрізь тут бачимо хвилю таких безоглядних наступів на українство зо сторони польської влади, що можна собі те все пояснити хіба одним, а саме: змаганням польських окупантів до того, щоб знищити українство на загарбаних ними землях усеціло.

Про те, як польський уряд винищує на Холмщині й Підляшші православні церкви (за час до половини липня 112!) і переслідує та карає на віроісповідно-релігійному тлі наше православне духовенство й вірних, подала соймова інтерпеляція посла д-ра Степана Барана такі вражальні подробиці, що „Українське Слово" з 14. VIII. ц. р. у статті **„Холмщина жертвою ляцького варварства"** пише з повним правом: **„Підносимо в святому обуренні перед всією українською нацією й світом розторощуючий акт обвинувачення проти Польщі, що ставить себе поза дужки культурного людства й творить на українських землях пекло найтемніших епох упадку людської історії!"** (підкреслення ред. „У. С."). А торкаючись питання про дійсне право польського уряду відносно колишніх уніятських святинь, автор цієї статті каже між іншим: „Обурюючу ролю супроти українства відограє (котрий це вже раз?) у цій справі Ватикан, який не станув на становищі, що уніятські добра належать до греко-католицької церкви, а звязався з польським державним католицизмом і польською українофобною політикою. Саме тепер ось (20. VI. 1938 р.) Ватикан підписав з польським урядом умову, на підставі якої колишні уніятські церкви та їх майно мають іти в польські руки і Польща може з ними робити, що хоче. За ґрунти колишніх уніятських парохій казав собі Ватикан заплатити з польської державної каси 2 і ½ міліона злотих! Отак за 2 і ½ міліона злотих видав папа римський враз зо своїми дорадниками під приклади здичавілої польської поліції безборонне українське православне населення! За 2 і ½ міліона видав Ватикан сотні церков під польські сокири й вогонь! За 2 і ½ міліона дозволив Ватикан полякам завдати Україні один з найболючіших ударів!"

Колиж отак з одного боку ляцькі окупанти намагаються церкви українських православних руйнувати до решти, то з другого — вони роблять усе можливе, щоби примушувати наших людей покидати свій обряд і переходити на римо-католицький. Оце ось в інтерпеляції посла **Василя Болюха** до міністра внутрішніх справ і міністра віроісповідань (див. львівський „Новий Час" з 28. VII. ц. р.) читаємо як зразок таке:

„У державній народній школі у **Старому Скалаті,** пов. Скалат, тернопільського воєвідства, місцевий римо-католицький священик, катехит, у порозумінні з управителем школи змушує шкільних дітей греко-католицького обряду користати з нього з науки релігії проти волі їх батьків і не вважаючи на те, що в тій школі відбувається правильно навчання греко-католицької релігії, яке веде місцевий греко-католицький священик. Інтерпеляція вичислює притім 14 дітей, спонуканих польським катехитом ходити до нього на науку релігії, і зазначує далі таке: „Всі ці діти охрещені в греко-католицькім обряді і вписані у метрикальні книги греко-католицької парохії в Старому Скалаті. Вони української національности, а їх батьки виховали їх, виховують і далі виховуватимуть у греко-католицькому обряді".

Значить:

Коли їх польський катехит таки силує вчитися польської релігії, то це лиш акт добре своїх цілей свідомого терору, якого орудям являється в цім, як і в безлічі інших подібних випадків, польський священик за традиціями добре вже нам відомої співпраці ляцького духовенства з ляцьким урядом скрізь там, де її метою — нищення українства.

А доказом на те, з якою **брутальністю** намагаються польські терористи переводити свої замисли в життя, нехай послужить ось хочби такий випадок:

Дня 10. квітня ц. р. відбувалася в **Мужилові,** чисто українськім селі підгаєцького повіту, шкільна конференція родичів, у якій взяли участь коло 60 батьків та матерей, що, як подає „Новий Час", домагались від учителів, щоб перед наукою і після неї діти молилися тільки по українськи, а не по польськи, як це хотілиб за всяку ціну переперти польські вчителі. Особливож дві українські сторони, а саме громадянка **Мелянія Капустинська та Василь Лущак,** зазначили тут своє становище з усією енергією, але всеж у якнайкультурнійший спосіб, на що одначе ляцькі душехвати в особах учительки Станіслави Біликової та вчителя Станіслава Незгоди зареагували так, що Біликова крикнула до названих батьків: **„Ваші діти це хами, монголи, та й ви всі хами!",** а пан Незгода за нею і собі: **„Ви хами, ви большевики!"** Отже на те скликується тепер на нашій землі конференції батьків, щоб за їх слушні і самозрозумілі домагання якась-там польська шмата Біликова та польські бельфери в роді пана Незгоди прилюдно перед усіми лаяли їх хамами та большевиками! І уявіть собі притім, з якими почуваннями такі вчителі і вчителі приходять між українських дітей, якою ненавистю дишуть вони до них за ввесь час науки і чого то наші нещасні діти можуть навчитися від них. Це справді щось страшне. Бо ви послухайте тільки, як то один польський „педагог", призначений учителем на „Кресах Всходніх", почав жалуватись на свою долю, і то на сторінках славетного ІКЦ („Ілюстрованого Курєра Цодзенного"), що рад би найкраще проковтнути всю Україну за одним махом. Як подає ось наша **„Рідна Школа"** у числі з 15. VII. ц. р., той польський учитель не завагався написати прилюдно таке:

„Не можу почуватися тут (на „Кресах") виховником, а як поляк дуже жалую, що не вступив я до служби в війську або в поліції **й не маю карабіну!"** А наша редакція додає до того таке: „Дійсно, велика шкода! Та, на превеликий жаль, того роду „педагоги" не належать у нас до рідкостей"...

Отим то й нічогож уже дивуватися, коли одним із засобів теперішнього ляцького терору проти українського населення на його власній землі став просто **морд.** Такий собі звичайнісінький, розбишацький морд, за який у культурних державах закон карає смертю, а в Польщі, наскільки це морд, довершений на українській людині, держава або не карає зовсім, бо здебільша „не можна знайти винників", або карає лиш так собі, про людське око... Миж уже з історії смерти пок. О. Басарабової та команданта Головінського знаємо аж надто добре, як то прекрасно вміє польська поліція мордувати наших людей, а ще краще вгортати опісля все серпанком непохитної законности. Але цинізм, із яким польські бандити сьогодні беруться (в очевиднім порозумінні з польськими органами безпеки) мордувати й вигублювати ненависних їм українців, це вже щось справді нечуване! Бо якщо польський учитель, поставлений виховником української дітвори, не вагається прилюдно жалувати того, що в нього нема карабіну, значить, що не можна йому вистрілювати українських дітей як горобців, то чого дивуватися розбишакам, які доконують мордів у ночі, в масках та з забезпекою втечі?

Так ось, як ті бандити в **Чижикові,** що в ночі з 24. на 25. липня ц. р. змасакрували в страшний спосіб усю родину **Касперських** за її поворот до віри батьків, а проте досі ще завжди — невислідженi! Невисліджені вони, хоч саме в останніх днях уже друга родина в Чижикові, а саме **Пухальських,** одержала від „невисліджених людей" повідомлення, **що коли до 14 днів не повернеться до римо-католицизму, то чекає її такасама доля, що й Касперських.** Отож, на мою думку, це знак, що ті бандити десь дуже близько Чижикова, та біда лиш у тому, що нема їх кому зловити... Автім — поживем та побачим, як то буде виглядати суд над розбишаками з Чижикова...

А покищо масакрування українського населення у краю йде собі свобідненько далі, так, як у двох інших випадках з останнього часу, що їх тут ще хочу навести.

Як читаємо ось у краєвій пресі, то після того, як учасники похорону **бл. п. ґенерала Тарнавського** верталися в ночі возами додому, на дорозі в Сихові засілися на них якісь „невідомі" і „невисліджені" досі люди та почали обсипувати вози градом товченого, гострого каміння. Тому, що це було в ночі і ніхто з наших людей нападу не сподівався, то невідомим напасникам удалось побити та покалічити камінням цілу низку осіб, що вертались тоді зо згаданого похорону. Напасники нападали на цілі валки возів, навіть на умундурованих луговиків, і зараз втікали, лишаючи на возах покалічених та побитих, яких числа ще не устійнено.

А в **Угерцях Мінеральних** під **Ліськом** сталося, як подає „Новий Час" з 8. VIII., таке:

„Дня 31. липня філія „Сільського Господаря" в Ліську влаштувала „День Хліборобського Вишколу Молоді" в Угерцях, в якім то святі мала взяти участь секція Х. В. М. при Кружку „С. Х." в Бересці, що мала виступити в кількох точках святочної програми. Та, на жаль, не могла вона цього виконати, бо по дорозі стала жертвою обурюючого нападу людей, що повертались тоді з костела **(отже поляків).** Вони кинулись на цю секцію, що складалася з пятьдесятьох українських дітей і чотирьох повнолітніх опікунів секції. Опікунів побили колами й камінням до безтями, а одній 13-літній дівчині розбили уста і вибили два зуби. Притім ляцькі напасники кричали: **„Біць, вимордоваць украінцуф! Ми ім дами ту будоваць Украінен".** Треба завважити також те, що між напасниками були не тільки чоловіки (коло 50), але й жінки, що кидали в безборонну юрбу дітей камінням і гналися за ними так, що діти порозбігались по полях! І затяммо їх собі гаразд! годинах почали сходитись. Багато з них мали порозривану одіж, а передовсім вишивані сорочки і блюзки, а з побитого до безтями Михайла Годчака навіть здерли сорочку... Слід замітити теж, що багато цих дітей з переляку і перевтоми лежать хорі".

От вам декілька зразків польського терору та польської культури на наших землях! І затямимо їх собі гаразд!

Д-р Остап Грицай.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина друга

60)

— Шпигун?! Неможливо! — скрикнула Віра.

— А звідкіль же большевики знали про кожний наш крок? — запитав її Галієв. — Не посміє який відділ змінити місце постою, як за ним услід сунуть большевицькі частини. Шпигун є в наших рядах, і то шпигун небезпечний. З нас шістьох, втаємничених у всі справи, тебе, Василя і себе виключаю. Ми не так заанґажовані, щоб кого з нас можна було підозрівати.

— І тих же двох оцінили большевики на вагу золота — заперечила Віра.

— Зістається ще один. Новий, що недавно прибув з надграниччя. Одначе і його поведінка усуває підозріння. У сутичках він наражується, як і кожний інший.

— Хтож тоді?

— Оце й питання! — тратився в здогадах Галієв. — Мусимо післати вірного чоловіка до червоних вивідатись. Не можна також допустити, щоб хтось дістав відомості зза кордону...

— Це булоб нашою загибіллю! — аж жахнулася дівчина.

Знадвору почувся стукіт і до хати вбіг зденервований повстанський провідник, один з присутніх підчас суду над Семеном Рудим, убраний в лахміття. Голова й шия були пообвязувані скрівавленими шматами. Побачивши його, Галієв і Віра жахнулися й поблідли.

— Що сталося з вами? — неземним голосом ледве вимовив Галієв.

Прибулий оповідав поденервовано:

— Мій відділ несподівано заскочила велика частина кінноти й знищила мабуть до останнього чоловіка. Варти були розставлені на значну віддаль, але напад був такий раптовий, що вартові лише поспіли дати відомість... Мусів наче хтось їх зрадити... Мене поранено в голову, з непритомного поздирано шмаття і, як мертвого, покинено серед трупів у болоті. Коли червоні відійшли, я здрав з трупів їх дрантя й добрався сюди.

— Дайтеж я перевяжу ваші рани.

— Зажду й так — зневажливо махнув рукою повстанець...

Віра покопалась у клунку й подала повстанцеві хліба. Він мовчки їв. Галієв ще пробував жартувати. Але жарт той іще більше пригнобив Віру і доктора. На обличчі Віри той жарт викликав страдальну перекривлену усмішку.

— Як так буде й далі йти, то і з голоду можемо повмирати — прошептала вона.

— Ще поправиться; недовго вже може ждати... — підбадьорював Галієв.

— Ой, не вірю вже я в успіх нашого діла — зрезигновано озвався повстанець. — Одинокий вихід пробиратися хіба до кордону.

— Ну, ще не все страчене — сказав Галієв твердо. — Розбитий один відділ, ну щож... Щастя змінливе... А коли погинемо, то з нами не згине наша справа...

Та потіха доктора не мала бажаного впливу. Замовкли пригноблені. Кожний думав, що діяти. Зима була не за горами. Тоді повстанцям не вдержатися в ярах, а рух серед большевицького моря з беззбройними ватагами рівнявся загладі. Віра роздумувала, хто з провідників був зрадником. Здогадувалася, що той зрадник у Тарнові... Адже провокатор завжди вдає з себе щирішого патріота, ніж дійсно патріот. Промайнули перед очима постаті полковника, Чеботаря, Жидківського... Один з тих двох останніх... Але Галієв не поділював її думки.

Він мовчки міряв хату з кутка в куток. Надумувався, що діяти. Нарешті перервав мовчанку.

— Я думаю, що між нами і большевиками мусить нарешті прийти до бою. Розішлемо звязкових до відділів, визначимо день виступу... Сигналом буде спільний виступ відділів Чорного, Болотного і Задніпровського. А тобі, Віро, мабуть іще прийдеться поїхати у штаб до большевиків. Що ви на це? — звернувся до повстанця.

— Я готова — коротко сказала Віра.

Повстанець хотів щось говорити, та не поспів. Нагально відчинилися двері настіж. В хату вбіг новий провідник. Глянувши на нього, Віра відразу пізнала того артилериста, що провадив її до кордону. В її голові майнуло страшне підозріння, що власне ця людина може бути провокатором. Коли Галієв говорив про нього, тоді Віра ще його не бачила. Галієв не дав їй часу довго думати.

— Ви з чим, товаришу? — гостро запитав артилериста.

— З бідою, отамане! Червоні розбили відділ Болотного. Сам Болотний, зібравши недобитків, пішов на сполуку з Чорним, а мене післав сюди.

Галієв розпучливо вхопився за голову. — Пізно! — прошептав, але швидко опритомнів. — Ну, щож... — по хвилі заговорив бадьоро. — Бойове щастя змінливе. Боротьба потребує жертв... Розкажіть, як це сталося?

— На нас навалилася з усіх боків ціла большевицька дивізія. Проводив хтось, хто добре знав наше розташування — сумно відповів артилерист.

— Оба поїдете до Чорного. А може й ми всі прилучимося до його відділу — дав розпорядок Галієв. — А ви прийшли сюди самі? — допитливо подивившись на артилериста, додав по хвилі.

— Так, сам!... А що означає ваше питання, пане голово? — нічого не прочуваючи, питав артилерист.

— Товаришу! Над вами тяжить страшне підозріння... що ви провокатор... — з притиском вимовив Галієв. Поранений повстанець скочив з місця.

— Артилерист зніяковів, та за мент заговорив спокійно:

— Розумію, що я в цих місцевостях нова людина і не можу мати великого довіря... Тому цим страшним закидом не ображуюся. Одначе моя попередня діяльність, та зрештою й теперішня, свідчать за мене. Провокаторів у наших рядах є, і то не один. Ви ще не чули про ліквідацію штабів у Київщині й на Поділлі? Там зліквідувала їх із загонами Чека особа, що недавно прибула з Тарнова. Про це в нас відомо. Імени тої людини ще не змогли викрити. Кажуть, що вона з оточення Петлюри, чи Тютюнника. Коли так, то наша справа пропаща... Не тратьмо часу, мусимо збиратися і або гинути, або пробиратись до Тютюнника й звідтам розпочинати повстання... Скорше звідси забираймося, бо біда не спить...

На присутніх напав страх, бо бачили, що ціла справа, якій вони посвятили себе, валиться. Артилерист говорив так переконливо, що в них зникло підозріння. Зрештою, допускали, що колиб то був і справді провокатор, то міг би легко їх перестріляти, а не оправдувати себе. Усі зібрались до виходу, та вийти не поспіли... Нічне повітря прорізали кілька стрілів, з надвору почулися крики й зойки. В хату вскочив переляканий вартовий і, скрикнувши панічно „нас окружено!", повалився на долівку, а з його рота бухнула кров. Присутні з жаху не знали, що робити. Тільки артилерист не стратив голови:

— По одному до вікон, а ми до дверей! — закомандував.

— Що хочете робити? — байдуже запитав повстанець. — Уже всеодно не втечемо.

— Дорожче продамо своє життя.

Віра і Галієв стали коло вікон, а артилерист з повстанцем коло дверей. Кожний чув, що сили нерівні. Три револьвери й обріз вартового не змогли б вистояти проти червоних. Віра відхилила край заслони у вікні й побачила їх кільканадцятьох, як злазили з коней. Кілька підходили без стрілу до сіней. Віра вистрілила і вслід посипались у вікна кулі. Галієв зойкнув коло другого вікна, поранений. Віра інстинктовно притулилася до стіни.

Стріли знадвору густішали, та ні артилерист, ні повстанець не стріляли. Хтось важко гупав у сінешні двері. Не минули й три хвилі від початку облоги, як двері в хату широко відчинились. На порозі станули кілька червоних. З хати привитали їх стрілами. Два впали, а решта поховалися за стіну. Настала хвилева тиша.

— Піддавайтеся, бандити! — кричали з сіней. І знову посипалися стріли.

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Надзвичайні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 28. серпня, в годині 12. вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. В програмі нарад буде голосування в справі злуки Згоди Братств з У. Н. Союзом. Обовязком кожної членицi і кожноцо члена є бути приявним на повище згаданих зборах. — Тарас Шпікула, секр.

•З ДНЯ•

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ВІК.

Учені, що зїхалися для виміни думок в англійському містечку Кембридж, ствердили, що в житті чоловіків є два дуже небезпечні звороти: перший у 12-тім році життя, а другий у 50. В обох зворотах чоловік зазнає певних духових потрясень. У першому хлопчина починає здавати собі справу з того, що він уже не може кожний раз, як тільки йому щось лихе притрапиться, кричати „мамо!", чи „тату!", а мусить сам давати собі раду, сам стояти на власних ногах. Другий зворот, коли чоловік осягне 45 до 50 літ життя. Він тоді починає нагло здавати собі справу з того, хто він є; а також починає виразно бачити, що тим, ким він є, він уже останеться до смерти.

ОМАНА.

Бо чоловіки живуть в омані. Кожний з них до 50 року життя може бути якимсь ремісником, купцем, робітником, професіоналістом, промисловцем і т. д. А проте він може вважати цей стан за переходовий. У своїм серці він думає, що потрапить іще щось інше довершити; щось, що його поставить нарівні з великими людьми. В тій омані чоловіки живуть з дня на день, з року на рік. Вони часто себе дурять, що великі люди в пізнішім віці довершили великих діл. Тому і на них черга ще чекає, і вони щось велике довершать. Але коли прийде 50-ка, вони нагло зачинають собі здавати з цього справу, що їх надії це була омана, що більше вони нічого не осягнуть. А те, що вже осягнули, є вершок їх життєвої карієри. Вкупі з тим виринають у їх серці ріжні душевні конфлікти, які нераз мають прикрий для них наслідок.

РОЗВОДИ.

Нераз трапляється таке, що внаслідок того душевного конфлікту чоловік у 50-му році життя розводиться зо своєю жінкою, з якою щасливо пережив більшість свого життя. А розводиться він з нею тому, що хоче звязатися з якоюсь молодою, та в той спосіб нагадати собі молоді часи. Вчені ствердили, що коли чоловік той шлях вибере, він звичайно кінчає смертю. А то тому, що скоро він зазнає ще більших розчарувань. Він не набуде того, чого шукав, а стратить те, що мав. У висліді він зівяне так, як те дерево, що його на старість пресадили на новий ґрунт.

ДУХОВІ ПРОЯВИ.

Великий відсоток чоловіків, коли осягне той небезпечний вік, шукає духового відмолодження у своїх дітях. Не осягнувши своїх мрій і ідей, вони починають нагло вірити, що це довершать їх діти. А довершать вони це завдяки тим порадам і накопиченому досвідові, який вони, батьки, осягнули. Вслід за таким думанням батьки нераз починають звертати занадто велику вагу на своїх дітей, головно синів, і стараються конче зробити їх такими, якими вони самі були; а також стараються втовкмачити їм у голову ті засади, ті переконання і той досвід, які вони здобули у їх власнім житті. Це часто відбивається прикро на їх синах. Бо настирливі поради батьків їм обридають, а навіть перешкоджають у їхній життевій карієрі. Сини часто думають, що батьки не мають права давати їм занадто великих порад, коли власним життям вони доказали, що в світі вони небагато осягнули.

Та, зрозуміло, що є великий відсоток і таких батьків, які здають собі добре справу зо свого положення і з достойною резиґнацією погоджуються зо своєю долею.

НАЙКРАЩИЙ ВИХІД.

Та є і такі чоловіки, які знаходять іще інший вихід. Вихід, який з усіх найкращий і дає людям найбільше задоволення. А цей вихід, як стверджували вчені, є той, що даний чоловік, осягнувши 50-ку і зрозумівши виразно, що він у житті не довершив і не довершить нічого ґеніяльного, підшукує собі якусь ідейну суспільну ціль і для неї присвячує рештки свого життя. За ту суспільну працю він не хоче ні признання, ні ніякої нагороди. Бо власне факт, що за свою ідейну працю він від нікого не вимагає ні признання ні нагороди, справляє йому те переконання і ту приємність, що він довершує щось велике.

І хочби йому нераз за те прийшлося зазнати невдячности, то він і тим не зражується. Бо він сам у серці є своїм суддею. Він сам у серці добре знає, що його робота чесна і корисна. І хоч може з одного боку його серце болить, що інші зле осуджують його, то з другого боку це навіть справляє йому свого роду приємність. Бо, працюючи ось так ідейно і терплячи невинно, він у власних очах демонструє свою велич.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВСІ НА МАНІФЕСТАЦІЮ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ.

В Україні творяться великі події, що своєю величиною і важливістю захоплюють нас, заморських українців. На рідних землях наш нарід напружує всі свої сили, щоб вирватися зпід панування чужих нам влад. Щоб вирвати наш рідний нарід з тяжких кайданів чужої неволі, найкращі сини нашого народу пориваються на ворога і кладуть свої буйні голови. По цілому світі виростає могила за могилою, в яких спочивають наші найкращі сини і доньки, що з любови до свого народу віддали йому свій найдорожчий скарб, своє життя. Найсвіжішою і найдорожчою могилою для нас тепер є могила молодого полководця українського війська січового, молодого і завзятого вождя українських націоналістів, полковника Евгена Коновальця.

Евген Коновалець згинув як виразник наших мрій, наших ідей; як той, що вів беззастережну і безпощадну боротьбу з усіми ворогами України за для возволення її. Ціла Україна сумувала за вождом, але не мала спромоги виказати для нього належної пошани, не могла справити йому належного похорону, що належиться лише цареві, що впав на фронті в боротьбі за волю свого народу. Навіть по смерті полковник Евген Коновалець такий страшний нашим ворогам, що вони забороняють споминати його імя. Тому обовязок пошанування лицарської смерти українського вождя націоналістів лишається нам, що живемо далеко від рідної землі, але живемо на волі. Нам усім припала та честь, щоби пошанувати смерть українського героя, що не лише вмів висилати інших на смерть, але й сам тої смерти не побоявся. Виявом такої нашої всенаціональної пошани до українського героя буде українська національна манифестація, що під проводом Орґанізації Державного Відродження України відбудеться в неділю, 4-го вересня, в салі Гіподром, 43 вулиця і 6-та евеню, в Ню Йорку. Ця величезна манифестація буде також виявом волі заморських українців з бажанням нашого народу на рідних землях бути вільним і самостійним народом. В неділю, 4-го вересня, в Ню Йорку ми, заморські українці, заманифестуємо, що йдемо рука в руку з нашими братами і сестрами, що борються за визволення України зпід влади чужих держав і створення вільної і соборної України. Щоб це наше співчуття було засвідчене, то нам усім треба взяти участь в українській національній манифестації за незалежність України.

Кожний українець і українка, що лише має спромогу поїхати, повинні бути в Ню Йорку на тій манифестації. Сповніть свій обовязок супроти наших рідних братів і сестер. Нехай ніхто не зможе перемовити вас, мовляв, така манифестація не має значіння, нема пощо їхати. Кожна найменша річ, кожний вияв нашого непереможного бажання до свобідної України має величезне значіння як для нас так і для наших ворогів, що такий вияв нашої національної солідарности стараються всіми способами спровокувати. Бож кожний вияв нашої солідарности захитує ворожим пануванням на наших землях. Власне проти нашого спільного національного фронту найбільше воювали і воюють усі вороги України, явні і скриті, бо вони свідомі того, що як тільки настане той час, що українці в своїх справах стануть виступати одностайно, тоді ні один ворог не зможе встоятися на нашій землі. Бувають часи в житті кожного народу, коли для загальної справи ввесь нарід виступає спільно. Таким спільним виступом власне є українська національна манифестація в Ню Йорку. Збирайтеся їхати до Ню Йорку, хто чим може: хто автом, хто „босами", а хто „тренами". Їдьте ними, а це значно обнижить дЗ !втізрзмл и ел ипопоптілл кошти подорожи. Манифестація відбудеться в салі Гіподром, при 43 вулиці і шестій евеню в Ню Йорку, в годині семій вечором.

Теодор Свистун,
Філядельфія, Па.

ЧИ ДОБРІ ГРАЧІ?

З вершка будинку Термінал Билдинг у Клівленді, з висоти 708 стіп, скинено два мячі, а відомі грачі Френкі Питлек і Генрі Гелф піймали їх у руки, хоч мячі падали зо скорістю 138 миль на годину.

УКРАЇНСЬКІ ЙМЕНА ПО АНҐЛІЙСЬКИ.

(Докінчення).

Деякі українці стидаються своїх імен, бо, мовляв, тяжко їх вимовити, або „спелувати". А ще дехто в зміні умен зміняє дуже дивно і відбіжно від оригінального ймення і значіння цього слова. Тому хочу тут навести, як зміняти і як вимовляти та як „спелувати" наші ймена, щоб вони не відходили від значіння і коріння річи, чи єства, яке кожне ймення носить. Бо кожне ймення має своє значіння. Воно вийшло від коріння назви старих греків, римлян, асирійців, чи опісля словян: українців, чехів і інших. Такі ймена в перекладі, або зміні тратять значіння. Примірoм: „Петро" означає „скала"; Іван, або Еван — предтеча, провісник; (віди слово „евангеліє"). Стефан — вінець; Василь — король; Максим — найбільший; Марія — море; Софія — мудрість; Ольга — слава; Мирослав, чи Мирослава — це наші ймена і вони мають ясне значіння: славити мир; Володимир, чи Володимира — це такіж самі наші ймена і вони означають володіти миром, світом.

Тому в зміні, чи вимові, треба придержуватися коріння і походження ймення. Ми нераз дивимося на такі ймена, як Чарлі, Волтер, Стіф, Вікторія, чи інші і собі за ними йдемо та своїм дітям такі даємо, або свої на такі перекручуємо. Так не повинно бути, бо наведені вище ймена, це ймена анґльосаксонські й типічні назви західних народів, а не словянських, а тимбільше — не українців.

Тому наші ймена повинні так приблизно писатись і вимовлятися в англійській мові:

Василь — Vasyl (Basil),
Володимир — Volodymir,
Тарас — Taras,
Богдан — Bohdan,
Мирослав — Miroslaw,
Ярослав — Yaroslaw,
Степан — Stephan,
Віра — Vera
Надія — Nadia,
Любов — Lubow,
Емілія — Emily (Milka),
Гаврило — Havrylo (Gabriel),
Гарасим — Harasym,
Юрій — Yourey (George),
Григорій — Hryhory (Gregory),
Іван — Ivan (Evan),
Петро — Petro,
Павло — Pawlo,
Тома — Toma,
Евген — Evhen,
Марко — Marko,
Максим — Maksym,
Гнат — Hnat,
Михайло — Mychaylo,
Яків — Yakiw,
Данило — Danylo,
Кирило — Kirilo,
Хома — Khoma,
Олексій (Олекса) — Oleksey,
Микола — Mykola,
Ілля — Ilia (Elias),
Захар — Zakhar,
Теодор — Theodore,
Дмитро — Dmytro (Dimitry),
Парася — Parasya,
Мелася — Melasya,
Калина — Kalyna,
Христина — Christina,
Явдоха — Yavdokha,
Настуня — Nastunya,
Маланка — Malanka,
Пелагія — Pelahia,
Катруся (Катерина) — Katheryna (Katherine),
Маруся — Marusya, і т. д.

Всі українські ймена, а є їх значно більше, ніж ті, що я їх вичислив, є дуже гарні і матері та батьки не потребують їх стидатися. Коли вони відповідно написані і вимовлені, то не лиш не буде соромно з тими йменами показатись перед чужинцями, але чужинці зачнуть чимскорше собі наслідувати наші ймена, як це вони вже нераз роблять з російськими йменами. Та найголовніше те, щоб самому не стидатись. Бо коли чужинці побачать, що хтось має скритий стид перед своїм йменням, то, зрозуміло, вони подумають собі, що в тому йменні справді є щось таке, чого треба стидатись. Через те вони також будуть криво дивитися на наші ймена.

о. С. Мусійчук,
Йонґставн, О.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЛОРЕНС, МАСС.

Вертаються до свого рідного.

Приємно є в літі виїхати десь на лоно природи і відсвіжити свої сили. Зрозуміло, що самому виїжджати скучно, а приємніше бути в товаристві. В тій ціли люди влаштовують ріжні прогульки і пікніки.

Такий пікнік відбувся 17-го липня ц. р. в Лоренсі заходами зорганізованої місцевої громади. Здається, нічого нема в тім особливого, бо по ріжних місцевостях наші люди також справляють пікніки і не говорять про це багато. Та цей пікнік, про який іде мова, всетаки має в собі щось особливе. Згадана громада була відтягнена всякими інтернаціональними аґентами від рідного пня, а тепер починає вертатись і жалувати за втраченим часом.

В останніх роках прибуло до цеї громади кілька молодих хлопців зо старого краю, які самі були свідками шкідливої роботи московської і ляцької влади і почали про те все освідомлювати місцевих громадян. Одним з тих свідомих молодих людей є гром. Калитка. Ці молоді люди знають, що тільки одна Україна є на світі, це Україна Шевченка, а не Маркса, чи Леніна. І ту одну Україну треба нам рятувати від усіх наїзників та займанців шляхом революційної боротьби. Це знають ці молоді люди і переказують те саме старшим поколінням.

У згаданій громаді довший час не було народньої роботи, а також не було церковної. Тепер люди затужили і за тим та захотіли бодай раз почути відправу рідною мовою. Вони спровадили молодого українського священика з Менчестеру, Н. Г., о. Боберського, на відправу. Згаданий священик відправив їм Службу Божу, та ще й загрів словами до праці. Того дня пополудні відбувся пікнік на фармі одного українця. Все було поприбиране в українські національні кольори. Молоді і старші бавились разом; серед них були місцеві і з дальших околиць.

На той пікнік вони запросили мене, щоб я виголосив промову та розказав дещо більше про наші українські справи. Я радо згодився. Ту маленьку святочну програму відкрив громадянин Борис. Подякувавши за численну присутність, поликав до промови мене.

Промови слухали польські і большевицькі аґенти і хоч це їм було не всмак, то ніхто з них не відважувався її перервати. Є надія, що ця громада тепер стане на правильний шлях до нашого національного визволення. Вона тепер зрозуміла, хто є справжніми ворогами українського народу та чому Москва старається скрито вимордувати наших провідників, таких як ось вожд націоналістів, полк. Е. Коновалець, і тепер уже не дасться ще раз тим аґентам обдурити. На згаданім пікніку зібрано теж трохи грошей на визвольну боротьбу.

Н. Давискиба.

У лікаря.

— Пане докторе. Цілу ніч обертаюся з боку на бік і не можу заснути...

— А чи ви бачили, щоб хто обертався і спав? Лежіть спокійно, то заснете!

ОСТРОВИ ПОВСТАЮТЬ І ЗНИКАЮТЬ

Як повстають зміни на морських мапах. — Острови, що наразі щезнули безслідно.

Тисячі кораблів пливають що дня по морях і океанах. Кожний куток, кожний острів уже зовсім відомий морським капітанам. Багато з них вірять, що вже більше нічого не дасться відкрити. І наразі на шляхах, якими кораблі вже тисячу й тисячу разів переплили, зявиться зовсім новий острів. Це не казка. Є чимало потверджень цього явища.

Правдивість того явища нам найкраще потверджує доля Богуславських островів на Берінговім морі. В 1768 р. вперше відкрили там острів вульканічного походження. Цей острів одержав назву від американських відкривців Шіп-Рік. Трицять літ пізніше, себто 1796 р. появився після вульканічного вибуху посеред моря новий острів. Він дістав назву від дослідника Богуславського, який його припадково відкрив. В 1888 році, отже майже сто літ пізніше, піднісся понад воду шмат землі, що виставав угору майже на 8,000 стіп. Двацять літ морське плесо в цьому місці майже не змінилося. Тимчасом 1 вересня 1907-го року ця 800 стіп висока частина землі вилетіла у повітря. Три роки пізніше прийшло до нового вибуху. Дослідна експедиція, яка в 1927 році хотіла досліджувати Богуславські острови, не знайшла на тому місці ніяких слідів по островах. Лише скалисте плитке дно вказувало, що тут колись були острови. Посередині того плиткого дна щось варилося і кипіло. Від часу до часу приснула у повітря гаряча вода змішана з лявою. Всього 300 стіп далеко від того гейзера показував термометер 20 ступнів Цельція, хоч так близько була полярна околиця.

Подібно трапилося з Фальконським островом на Південному морі. В 1865 році капітан англійського воєнного корабля „Фалькон", Мек Келі, відкрив цей острів. Двацять літ пізніше перепливав туди інший англійський воєнний корабель і на цьому місці не знайшов уже ні сліду Фальконського острова. Лише з води, де передше був острів, піднималась пара. В 1885 році острів знову піднявся 300 стіп понад поверхню моря, а три роки пізніше наново затонув. В 1927 р. зявився знову у виді вулькану, який довгі місяці викидав із себе вогонь і ляву.

Та не лише на широких водах океанів, але й поблизу европейських побереж час від часу трапляються такі явища. В 1831 році в подібний спосіб повстав побіч південного побережжя Сицилії острів Фердинанда. Кілька днів передтим рибалки чули якийсь підморський шум. Вкінці одного дня піднявся з дна моря стовп, високий 150 стіп, який став кипіти. Стовп мав джерело, яке викидало дим і ляву 3,000 стіп високо. Був це небувалий, величавий вид. У вечір поверхня острова виносила вже 5 миль. Острів заняли англійці, та не довго втішалися новою посілістю. За кілька літ підчас землетрусу острів затонув у морі. Нині може на місці того острова є яка підморська скеля, небезпечна для кораблів.

Подібна доля стрінула й острів Доґерті, який відкрили в 1848 р. коло Нової Зеляндії. Острів був 10 миль довгий, 270 стіп високий. Бачили його ще в 1860 році. Тимчасом, як хотів його оглянути трагічно погиблий подорожник Скот і вибрався своїм кораблем „Дисковері", не було вже того острова. На місці, де передше стреміли скелі з моря, виказали прилади до мірення морських глибин, що тепер на тому місці море глибоке понад 15,000 стіп. Отже той острів також пропав.

ЗАХОВУЮТЬ ІНДІЯНСЬКІ ЗВИЧАЇ.
Як в Індіян у стейті Вашингтон відбувається весілля, шлюб дають у християнський спосіб, а решта церемонії відбувається за старим індіянським звичаєм.

Данило пече собі гусака. Великого, грубого гусака.

— Ти чому зарізав гусака? — питає голодний Семен.

— Роблю велике приймання — обід.

— Скільки вас буде при столі? — зацікавився голодний, а язик відразу став мокрий від думки, що й він присяде коло печеного гусака.

— Два.

— Очікуєш іще одного гостя?

— Ні!

Семенові аж воркотить у шлунку, а сам такий радий...

— Два, кажеш?

— Ага!

— ?

— Так. Два: я й гусак.

МУЖИК І ТРИ ЗЛОДІЇ

(Перське оповідання).

Їхав мужик до міста на ослі. На мотузку мав привязану козу. Коза мала дзвіночок на шиї. Поки мужик чув звук дзвіночка, був спокійний, бо знав, що коза йде за ним.

Надійшли три злодії. Як побачили мужика, один із них каже:

—Я вкраду йому козу.

Другий обізвався: — Я вкраду йому й осла.

Третій злодій сказав: — А я заберу в нього й одежу.

Підійшов перший злодій. Обережно відвязав дзвіночок козі з шиї та привязав його ослові до хвоста, потім схопив козу тай побіг стежкою. Другий злодій приступив до мужика тай каже:

—Чоловіче! Чи ти з глуздів зсунувся? Дзвінок привязують ослові на шию, чомуж ти привязав йому до хвоста?

Коли мужик оглянувся, бачить, що йому вкрали козу. Він сказав:

—Я був привязав дзвінок на шию козі, та мені її вкрали.

Злодій на те: — Правду кажеш. Я бачив, як якийсь чоловік вів твою козу онтам цією стежкою. Колиб ти побіг туди, можеш іще його здогонити та відібрати свою козу.

Мужик на те: — Коли так, то, добрий чоловіче вважай тут на мого осла, заки я шукатиму кози.

Злодій згодився і взяв від мужика осла. Мужик пустився стежкою, яку йому вказав злодій. Бігав сюди й туди, одначе кози не знайшов, а як вернувся, побачив, що вже нема й осла. Зажурений дуже йшов стежкою аж стрінув третього злодія, що сидів біля колодязя і плакав. Мужик спитався його:

— Чоловіче, ти чого плачеш?

А той відповідає:—Мав я скриньку, повну дорогоцінностей, що варта були десять тисяч томанів.

Мужик зрадів і сказав сам до себе: У порівнянні з цим чоловіком я дуже щасливий, бо мій осел і коза варті були всього пять томанів, а цей чоловік утратив аж десять тисяч.

Злодій сказав: — Колиб ти схотів полізти у колодязь і коли добудеш мені скриньку, дам тобі пятьдесять томанів.

Мужик згодився, роздягнувся, одежу оставив біля злодія, поліз на дно колодязя та став шукати, одначе не знайшов нічого, лише рінь і землю. Тимчасом злодій забрав одежу. Мужик з колодязя став кликати, одначе ніхто йому не відповідав. З трудом видістався з колодязя та побачив, що нема його одежі ні того чоловіка та що йому осталася лише палиця. Мужик узяв палицю, а хоч не мав одежі пішов на базар, а як лише побачив кого, кидався до них з палицею та говорив:

—Не підходіть до мене, а то битиму!

Хтось вкінці спитався його:

—Чому ти це робиш? Чи ти збожеволів?

Мужик відповів: — Не збожеволів я, лише боюся, щоб ви ще й мене самого не вкрали!

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 27. липня 1933., помер наглою смертю член Братства св. Василія Великого, від. 278. У. Н. Союзу,

ІВАН ГУМЕНЮК,

син бл. п. Йосифа Гуменюка, колишнього основателя відділу 278. У. Н. С. Покійний родився у Вілкс-Бери, Па., і прожив 22 роки. Полишив удову-матір Анну, сестру й брата.

Похорон відбувся дня 30. липня 1933. з церкви Св. Апп. Петра і Павла.

Вічна Йому память!

Г. Г.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. Спеціяльний надзвичайний мітинґ Товариства Запорозька Січ, від. 388., відбудеться 27. серпня в годині 7. вечором, в У. Н. Домі на Ворт Стр. Просимо всіх як один, бо є дуже важні справи до полагодження, а то: важна справа злуки Згоди Олифантських Братств, справа Світової Вистави в Ню Йоку і справа Українського Дня. Ті справи конечно треба полагодити і до головного уряду треба зараз відіслати, бо вже короткий час. — Петро Гливяк, предс.; Йосиф Бринґілевич, секр.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(77)

Бідачисько Док перелякався на смерть. Його коліна трялися мов у пропасниці. Він сам не знав, що робити: втікати, чи ставити опір? Та навіть колиб він рішився втікати, то всеодно його ноги булиб не відірвались від землі. Він попав у свого роду параліж. Дивне, що нераз більша небезпека не викликала того переляку, що тепер викликав у нього лев.

Бо отсе кілька кроків за ним стояв у своїй королівській гідности величезний лев. Його зеленкуваті очі спокійно міряли поставу Дока і наче дивувалися, що він такий немічний. Волосся на голові Дока стало дубом. Цей переляк перед левом він мабуть дістав тоді, коли ще був маленьким хлопцем і йому показували львів у зоольогічнім городі.

Стоячи ось так хвилину, Док хотів відмовити молитву та попрощатися зо світом. Та молитва вилетіла йому тепер з голови і він кілька разів повторяв ті самі слова. А лев чомусь на нього не кидався, тільки далі спокійно вдивлявся в нього. Тоді лев зробив ще два кроки ближче. Але, бачучи, що хлопець переляканий на смерть, він знов зупинився.

А по хвилі він підійшов іще раз до Дока, даючи йому в той спосіб нагоду привикнути до нього та перестати лякатись. Та Док думав, що лев ігається з ним і ось-ось ухопить його у свою велику пащеку та роздавить. Ще два кроки зробив лев до Дока, так, що своєю пащею майже дотикав хлопця. Док навіть чув на собі віддих льва, а також його запах.